

ZÁSADY URBÁNNÍ POLITIKY

Josef Postránecký

Vláda České republiky svým usnesením č. 342 ze dne 10. května 2010 schválila Zásady urbánční politiky jako rámcový dokument, který má za cíl koordinovat přístupy všech úrovní veřejné správy k rozvoji měst. Článek přibližuje východiska a účel přijatých zásad a specifikuje jednotlivé zásady rozčleněné na strategické směry a rozvojové aktivity. Závěrem je vyjádřena úloha hlavních subjektů v realizaci urbánční politiky.

Východiska a účel Zásad urbánční politiky

V návaznosti na stále více zdůrazňovaný význam měst a silící aktivity Evropské unie (EU) a jejích orgánů v oblasti urbánčního rozvoje předložilo Ministerstvo pro místní rozvoj vládě k projednání „Zásady urbánční politiky.“ Tyto zásady byly schváleny usnesením vlády č. 342 ze dne 10. května 2010.

Význam urbánční politiky podtrhuje její začlenění do politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti EU, což je spojeno s možností spolufinancovat intervence v oblasti rozvoje měst ze strukturálních fondů EU prostřednictvím operačních programů. V České republice jimi jsou v programovém období 2007–2013 zejména Integrovaný operační program a regionální operační programy.

Lipská charta o udržitelných evropských městech, která byla přijata ministry zodpovědnými za rozvoj měst ve dnech 24. a 25. května 2007 za německého předsednictví Rady EU, obsahuje závazek vytvořit na vnitrostátní úrovni členských zemí EU politiku městského rozvoje. V rámci tzv. Územní agendy Evropské unie, schválené rovněž na jednání v Lipsku, se zodpovědní ministři členských zemí zavázali začleňovat politické priority Územní agendy (tedy i urbánční politiku) do národních rozvojových politik a do politik regionálního a územního rozvoje. Vládou schválené Zásady urbánční politiky tyto závazky naplňují v oblasti regionální politiky a směrem k sektorovým politikám. Na úseku územního plánování již tato implementace proběhla přijetím Politiky územního rozvoje ČR 2008.

Cílem Zásad urbánční politiky je iniciovat ucelený koncepční přístup k politice rozvoje měst. Takováto politika nebyla dosud v ČR jednotně zpracována a ve stávajícím programovém období do roku 2013 je rozptýlena v řadě dokumentů, především ve Strategii regionálního rozvoje ČR do roku 2013, v Národním strategickém referenčním rámci ČR 2007–2013, ve Strategickém rámci udržitelného rozvoje, v Politice územního rozvoje ČR 2008 a v dalších odvětvových či sektorových politikách či koncepcích. Základním cílem zásad v tomto období je přispět k provázání sektorových a odvětvových politik s urbánční politikou, být východiskem pro zpracování koncepce urbánční politiky na období po roce 2013 a z věcného hlediska přispět k formulaci jejích základních cílů.

Urbánční politika představuje koncepční a cílevědomou činnost a soubor opatření veřejné správy v příslušných územních úrovních zaměřenou na podporu rozvoje měst. Její cíle vycházejí z identifikace hlavních problémů rozvoje měst a jejich postavení a funkcí v sídelní a regionální struktuře státu a jsou vyjádřeny šesti zásadami. Z uvedené definice urbánční politiky vyplývá její průřezový a interdisciplinární charakter, což znamená, že na jejím vytváření a realizaci se společně a koordinovaně podílejí jednotlivé dílčí politiky, přičemž regionální politika a územní plánování představují pro tuto koordinaci věcný a územní rámec.

Dynamika rozvoje měst, výše objemu investic z evropských programů do rozvoje regionů a měst a příprava na další programové období politiky soudržnosti vedou k nutnosti zpracovat nadresortní rámec urbánční politiky shrnující hlavní okruhy, problémy a přístupy k podpoře dalšího rozvoje měst. Zásady urbánční politiky jsou dokumentem, který vyjadřuje věcný rámec pro přístup státu a orgánů státní správy k cílevědomému ovlivňování postavení a významu měst pro hospodářský, regionální a územní rozvoj České republiky a vymezuje témata k programové podpoře hospodářského a sociálního rozvoje měst.

Vzhledem k rozmanitosti a různorodosti podmínek a rozdílným podmiňujícím faktorům rozvoje našich měst je nezbytné z pozice státu řešit pouze ty oblasti a otázky, které jsou adekvátní a relevantní pro tuto úroveň. Z tohoto důvodu byla pro implementaci Lipské charty a dalších navazujících dokumentů evropské urbánční politiky zvolena forma zásad umožňující nastavit především základní koncepční směřování v jednotlivých oblastech urbánční politiky. Problematika byla podle svého charakteru rozvržena do šesti zásad, které jsou dále rozčleněny na strategické směry a rozvojové aktivity.

Přístup k problematice rozvoje měst je v materiálu shrnut do šesti zásad:

- Zásada 1 Regionální charakter urbánční politiky
- Zásada 2 Polycentrický rozvoj sídelní soustavy
- Zásada 3 Strategický a integrovaný přístup k rozvoji měst
- Zásada 4 Podpora rozvoje měst jako pólů rozvoje v území
- Zásada 5 Péče o městské životní prostředí
- Zásada 6 Prohlubování spolupráce, vytváření partnerství a výměna zkušeností při udržitelném rozvoji měst

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Rostoucí význam některých měst a role regionálních center • Hustá síť malých a středních měst ve vazbě na póly růstu • Koncentrace ekonomických aktivit ve vazbě na pozitivní růst měst • Vyšší dostupnost některých služeb a s tím související kvalitnější občanská vybavenost • Vyšší vzdělanostní struktura obyvatel • Kvalifikovaná pracovní síla • Širší nabídka pracovních příležitostí • Dopravní dostupnost v záměstí a relativně vysoká hustota silniční a železniční sítě • Dobrá úroveň telekomunikačních a energetických sítí • Útlum průmyslové výroby v centrech měst a tím nižší negativní vlivy na ŽP • Kvalitní správa území a odpovědné řízení orgány veřejné správy 	<ul style="list-style-type: none"> • Negativní populační vývoj a zhoršující se demografická struktura obyvatelstva • Koncentrace ekonomických aktivit ve vazbě na vysídlování venkova a ochabování ekonomiky venkova • Značné socioekonomické rozdíly mezi městy • Nižší míra využívání přírodního, kulturního a ekonomického potenciálu • Obsazování center měst administrativními prostory a jejich primární využití pro turismus vedoucí k vysídlování trvale bydlících obyvatel • Kapacitně nedostatečná a technicky nevyhovující dopravní infrastruktura • Technický stav bytového fondu a památek • Zhoršující se kvalita životního prostředí • Nedostatečná sociální infrastruktura a občanská vybavenost v některých lokalitách, zvláště sídlištích
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Integrovaný přístup k rozvoji měst a přilehlých regionů • Využití zdrojů z evropských fondů • Podpora spolupráce města, venkova a regionu • Využití nových nástrojů v územním plánování k lepšímu funkčnímu využití ploch měst a jejich zázemí • Zapojení ekonomiky založené na znalostech a zavádění nových technologií (rozvoj VaV) • Posilování konkurenceschopnosti měst • Podpora partnerství veřejného a soukromého sektoru • Sanace a nové využití brownfields • Rozšiřování „best practice“ a spolupráce měst • Zvýšení počtu kvalifikovaných odborníků • Zabraňování sociálnímu vyloučení ohrožených skupin obyvatel ve vybraných lokalitách vytvořením speciálních programů • Využití rozsáhlého kulturního dědictví a rozmanitosti krajiny • Využití nových možností silniční a železniční dopravy a logistických center pro zvýšení konkurenceschopnosti měst, jejich napojení na region a pro snížení negativních vlivů na ŽP • Využití nejmodernějších informačních technologií ke zlepšení efektivity vládnutí ve městech a zkvalitnění veřejných služeb • Zapojování veřejnosti do strategického a komunitního plánování a rozhodování o rozvoji měst 	<ul style="list-style-type: none"> • Neefektivní využití podpor z EU díky nekoordinovanému přístupu • Nedostatečná koncentrace a využívání vlastních finančních zdrojů • Další nárůst automobilové dopravy bez koordinovaného přístupu a bez vazeb na další sektory • Stárnutí populace a úbytek obyvatel ve velkých městech a s tím související nedostatek sociálních i jiných služeb pro starší obyvatele • Nežádoucí změna sociálního prostředí a sociální struktury ve velkých městech a vytváření novodobých ghett • Neúčast partnerů a veřejnosti na rozhodování o důležitých aspektech rozvoje města • Pokračující urban sprawl a s tím související nekontrolovaný rozvoj satelitní zástavby • Pokračující neefektivní využívání a revitalizace brownfields • Vylidňování periferních regionů a migrace venkovského obyvatelstva do měst • Narůstající deficit ve financování infrastruktury, oprav bytového fondu a statků kulturního dědictví • Nedořešené staré ekologické zátěže • Netransparentní rozhodování některých orgánů veřejné správy • Zhoršování kvality ovzduší v některých aglomeracích (částice polévatého prachu, zplodiny výfukových plynů) • Dlouhodobě nedostatečná integrace specifických skupin obyvatelstva a s tím související hrozby, jako jsou kriminalita, předluženost, nevzdělanost apod. • Omezená možnost řešit problémy aglomerace i napříč administrativními hranicemi města • Nepřipravenost na dopady ekonomických a finančních krizí a s tím související zajištění větší poptávky po službách občanům • Úbytek městské zeleně a zemědělské půdy v souvislosti s výrazným rozvojem bytové (i jiné) výstavby ve městech

Jednotlivé zásady vycházejí z analýzy struktury osídlení a problematiky rozvoje měst, jejíž závěry jsou uvedeny v tabulce SWOT analýzy, kde jsou shrnuty hlavní faktory, které mohou pozitivně, či negativně ovlivnit jejich budoucí rozvoj a které představují základ pro stanovení navrhovaných zásad, strategických směrů a rozvojových aktivit urbánní politiky.

Zásady urbánní politiky vytvářejí základní rámec pro budoucí vypracování „Konceptu urbánní politiky“. Tato koncepce bude koordinovat prostorové, sektorové a časové aspekty klíčových oblastí významných pro rozvoj měst a měla by nastínit celkový rámec podpory měst se zahrnutím evropských podpůrných prostředků v dalším programovém období po roce 2013. Práce na této koncepci budou zahájeny v průběhu roku 2011 tak, aby byla dokončena

nejpozději do poloviny roku 2013. Podle aktuální situace může být tato koncepce zpracována buď samostatně, nebo jako součást budoucí Strategie regionálního rozvoje ČR.

Zásady urbánní politiky

Východícím principem pro tvorbu a aplikaci urbánní politiky je udržitelný rozvoj měst zahrnující a integrující hlediska hospodářská, environmentální a sociálněkulturní. Zmíněný princip udržitelného rozvoje měst se promítá do souboru níže uvedených Zásad urbánní politiky, které jsou **rozčleněny na strategické směry a rozvojové aktivity**. Jednotlivé zásady jdou napříč obory, vzájemně se prolínají a doplňují a ve svém celku vytvářejí rámec pro zvyšování kvality života obyvatel našich měst a zvýšení atraktivity měst jako míst

vhodných pro život, investování a práci. Zásady mají napomoci koordinaci stávajících politik ovlivňujících rozvoj měst a městských oblastí, iniciovat zohlednění územního faktoru v těchto politikách a podpořit místní orgány co do uplatňování integrovaného přístupu při řízení svých měst. Implementace Zásad urbánní politiky proto bude založena na společném a koordinovaném postupu na všech úrovních veřejné správy.

Zásada 1 Regionální charakter urbánní politiky

Zásada vyjadřuje, že urbánní politika je integrálně začleněna do regionální politiky i do politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Rozvoj měst a regionů nelze vzájemně odtrhovat. Města jsou integrální součástí regionů a centry jejich rozvoje. Města, především pak velká, koncentrují na svém území ekonomické, sociální a další funkce, které generují jejich ekonomickou sílu. Je zřejmé, že tato města jsou tahouny rozvoje příslušného regionu, v případě Prahy téměř celého území Čech. Podporou měst jako pólů rozvoje se zvětšuje přitažlivost a stimuluje konkurenceschopnost celého regionu včetně přilehlého venkovského prostoru. Zásady urbánní politiky proto zdůrazňují roli měst jako pólů růstu a rozvoje regionů.

Strategické směry a rozvojové aktivity:

Koordinace politik

- vytvářet vazby mezi politikami urbánní a regionální, resp. politikou soudržnosti a ostatními relevantními politikami na místní, regionální, národní a evropské úrovni;
- eliminovat ryze sektorový přístup ve strategických a programových dokumentech na národní a krajské úrovni.

Regionální rámec zaměření podpory měst a rozvoje vztahů město-venkov

- podporovat rozvoj měst jako přirozených a integrujících center regionů, využít jejich komparativní výhody a regionální specifika;
- rozvíjet a podporovat rozvoj vztahů mezi městem a venkovem.

Zásada 2 Polycentrický rozvoj sídelní soustavy

Důležitým principem rozvoje sídelní soustavy je polycentrický rozvoj. Lisabonské usnesení konference ministrů EU zodpovědných za regionální rozvoj (říjen 2006) ve svém „Rozhodnutí o polycentrickém rozvoji“ doporučuje vládám členských zemí účinně podporovat polycentrický rozvoj území prostřednictvím tvorby a užití inovačních politik, strategií a implementačních mechanismů. Polycentrismus je chápán jako funkční nástroj podporující územní soudržnost a schopnost konkurence.

Strategické směry a rozvojové aktivity:

Vyvážený a polycentrický rozvoj soustavy osídlení

- koordinovat tvorbu územně plánovací dokumentace na všech úrovních;
- předcházet negativním projevům suburbanizace (urban sprawl).

Zaměření podpory a realizace polycentrického rozvoje

- podporovat vytváření sídelní struktury založené na polycentrickém rozvoji;
- podporovat spolupráci a propojování sítě měst na národní a nadnárodní úrovni;
- posilovat rozvojové oblasti a osy republikového významu stanovené Politikou územního rozvoje ČR 2008 a upřesněné zásadami územního rozvoje a zároveň posilovat rozvojové oblasti a osy nadmístního významu vymezené zásadami územního rozvoje;
- posilovat vztahy mezi městy různé velikosti navzájem, mezi městy a venkovskými obcemi a podporovat princip partnerství.

Zásada 3 Strategický a integrovaný přístup k rozvoji měst

Konkurenceschopná města musejí nabídnout svým občanům odpovídající příležitosti, služby a kvalitu života, to vše založené na efektivní dopravě, přiměřené úrovni infrastruktury a zdravém prostředí. Musejí udržovat a rozvíjet svůj historický charakter a současně se otevřít budoucnosti. Některá z nich musejí čelit demografickým změnám a stárnutí populace. Jsou konfrontována s rozdílnými a protichůdnými trendy, některá z nich stále více přitahují podniky a nové obyvatele, zatímco v jiných se počet obyvatel i pracovních míst snižuje. Rozvoj měst tak představuje komplexní proces a mezi jednotlivými městy existují značné rozdíly v oblasti hospodářské a sociální perspektivy. Řešení těchto problémů vyžaduje dlouhodobou vizi budoucnosti a využívání adekvátních plánovacích nástrojů. Města by proto měla zpracovávat strategické plány rozvoje¹⁾, které budou v souladu s územním plánem, které by rovnocenně zohledňovaly všechny tři dimenze udržitelného rozvoje, a ze kterých by vyplývaly jejich strategické rozvojové priority. Evropská politika soudržnosti v posledních letech požaduje širší uplatňování a využívání integrovaných přístupů v politice rozvoje měst.

Strategické směry a rozvojové aktivity:

Dokumenty a nástroje strategického rozvoje měst

- uplatňovat integrované strategické dokumenty, programy a plány jako nástroje řízení rozvoje měst a regionů;
- využívat komunitní plánování, místní agendu 21 a další strategické nástroje rozvoje území.

Koordinace nástrojů a přístupů k rozvoji měst

- uplatňovat širší využívání integrovaných přístupů v politice rozvoje měst;

1) Pod pojmem strategický plán rozvoje rozumíme různé strategické rozvojové dokumenty, které vznikají na úrovni obcí, měst, mikroregionů či jiných dobrovolných sdružení obcí. V praxi se s nimi můžeme setkat pod různými označeními: regionální rozvojové koncepce, programy hospodářského a sociálního rozvoje atd.

- koordinovat a integrovat aktivity realizované jednotlivými ministerstvy a kraji v oblasti rozvoje měst a regionů;
- vytvářet metodickou podporu pro strategické řízení měst a regionů.

Zásada 4 Podpora rozvoje měst jako pólů rozvoje v území

Udržitelný rozvoj měst je určován třemi dimenzemi – hospodářskou prosperitou, příznivým životním prostředím a sociální soudržností. Města nemohou být v současném globalizovaném světě konkurenceschopná bez ekonomiky postavené na znalostech na aplikaci moderních inovací do výrobního procesu a efektivním řízení s co nejnižší zátěží pro životní prostředí a lidské zdraví a na využití nejmodernějších informačních technologií ke zlepšení efektivity vládnutí ve městech a zkvalitnění veřejných služeb. Z těchto souvislostí vyplývá, že ekonomický růst realizovaný na území města nesmí být spojován jen s růstem „kvantity“ produkce, spotřeby materiálů, energií, potravin, vody a početnosti pracovní síly. Je třeba jej chápat především jako růst kvality života, vyšší zhodnocování vstupů při využití nejlepší dostupné techniky²⁾, vyšší podíl „know-how“ v hodnotě produkce a vyšší podíl uspokojování nemateriálových potřeb na HDP. Města ovlivňují rozvoj sousedních venkovských oblastí. Jsou chápána jako významný faktor konkurenceschopnosti celého regionu. Na jejich území se nachází většina podnikatelských subjektů, infrastruktury a jejich působení je důležité pro dosažení hospodářského růstu a územní soudržnosti. Poskytují celou škálu služeb a pracovních příležitostí, kde najdou uplatnění i lidé s nižší úrovní kvalifikace.

Strategické směry a rozvojové aktivity:

Stimulace hospodářského rozvoje a podpora podnikání

- vytvářet podmínky pro podporu podnikatelských aktivit a efektivní ekonomickou strukturu;
- podporovat konkurenceschopnou, inovační a ekologickou ekonomiku založenou na znalostech a zavádění ekologicky šetrných aktivit a technologií;
- posílit zastoupení udržitelného cestovního ruchu ve struktuře místní ekonomiky.

Věda, výzkum, inovace, informační technologie

- vytvářet podmínky k rozvoji vědy a jejích aplikací, výzkumu a inovací, podporovat komunikaci mezi průmyslovou, podnikatelskou a akademickou sférou;
- posilovat IT gramotnost a využívání informačních technologií ke zlepšení řízení rozvoje města a zkvalitnění veřejných služeb.

Investice do lidských zdrojů a vzdělávání

- podporovat investice do lidského faktoru – vzdělávání, celoživotní vzdělávání.

Infrastruktura, doprava, energetika

- koncentrovat finanční prostředky na obnovu a dobudování městské infrastruktury;

- podporovat zlepšování energetické účinnosti a snižování závislosti na fosilních palivech;
- řešit efektivní a cenově dostupnou městskou dopravu a integrované dopravní systémy s napojením do širšího území regionu, včetně zajištění jejího přístupu a užívání osobami s omezenou schopností pohybu, snižovat její dopady na životní prostředí.

Architektura a prostředí města³⁾

- zvyšovat atraktivitu měst a kvalitu veřejných prostranství, podporovat vytváření kompaktní sídelní struktury se smíšenými funkcemi;
- podporovat udržování kulturního dědictví v oblasti architektury;
- zlepšovat využití a uspořádání území;
- efektivně využívat staré průmyslové areály a upadající plochy, provádět jejich asanaci;
- dbát na vytváření bezbariérového prostředí.

Bydlení

- řešit zdravé, vyhovující a cenově dostupné bydlení.

Věřejné zdraví

- modernizovat objekty zdravotnických zařízení a zkvalitňovat jejich vybavení a zlepšovat jejich bezbariérovou přístupnost.

Sociální soudržnost

- zajišťovat sociální soudržnost, podporovat sociální integraci, prosazovat zvyšování bezpečnosti, prevenci sociálního vyloučení a jakýchkoli forem diskriminace;
- udržovat sociální dialog a podporovat solidaritu mezi generacemi.

Kultura, volný čas, městský cestovní ruch

- vytvářet kulturní politiku a podmínky pro rozvoj kulturních a jiných aktivit pro využívání volného času;
- podporovat rozvoj městského cestovního ruchu.

Zásada 5 Péče o městské životní prostředí

Města jsou vystavena působení řady nepříznivých vlivů ohrožujících jejich životní prostředí. Mnohé z těchto vlivů jsou specifické, vyplývající z ekonomických aktivit spolu se soustředěním obyvatelstva na omezeném prostoru, další jsou do tohoto prostředí vnášeny stavební činností. Tyto vlivy vyplývají i ze životního stylu, který přináší velkou hustotu dopravy zejména osobní automobilové, produkci odpadu, nároky na energie, vodu a stavební plochy. Ve velkých městech tvoří významnou část příjíždějící doprava dálnková, která vytváří každodenní silné dopravní proudy. Konkurenční schopnost železnice je podmíněna výstavbou rychlých dálnkových tratí, na kterých lze dosáhnout cestovních dob kratších než automobily na dálnicích. Současná éra přináší i nové globální hrozby s riziky pro městské životní prostředí, jakými jsou klimatické změny s prudkými výkyvy počasí a záplavami, s rostoucími nároky na energie a přírodní zdroje či negativní vliv emisí skleníkových plynů.

2) Dosažení nejlepších dostupných technik (BAT – Best Available Techniques) při provozu velkých průmyslových a zemědělských zařízení představuje jeden z nejvýznamnějších nástrojů v ochraně životního prostředí jako celku a je nejdůležitější součástí procesu integrované prevence a omezování znečištění (IPPC).

3) Tyto aktivity jsou mj. definovány prostřednictvím cílů a úkolů územního plánování dle § 18 a 19 stavebního zákona.

Strategické směry a rozvojové aktivity:

Zdravé životní prostředí

- přijímat opatření ke zlepšování jednotlivých složek životního prostředí;
- uplatňovat integrované přístupy k řešení environmentálních problémů a souvisejících příčin;
- zamezit snižování ploch se zelení v oblastech kde dochází k překračování imisních limitů.

Změny klimatu

- přijímat opatření k předcházení důsledků změn klimatu;
- snižovat emise skleníkových plynů.

Udržitelné využívání přírodních zdrojů

- efektivně využívat zdroje vody a energie;
- předcházet vzniku odpadů a zlepšovat jejich využití.

Péče o přírodu a krajinu

- pečovat o krajinu a chránit přírodní prostředí ve městech a v silně urbanizované krajině (města a příměstské oblasti);
- pečovat o systém sídelní zeleně, zlepšovat jeho strukturu a umísťovat zelené pásy kolem městských sídel, dodržovat princip „zeleně za zeleně“;
- chránit plochy zeleně a nezastavěných pozemků s potenciálem naplnění rekreačních a ekologických funkcí v zájmu udržitelného rozvoje systému sídelní zeleně.

Ekologické vzdělávání a informovanost veřejnosti

- podporovat vzdělávání, poskytovat poradenství a podporovat výměnu zkušeností a osvědčených postupů v péči o životní prostředí;
- zvyšovat informovanost obyvatel o významu a problémech ochrany životního prostředí.

Zásada 6 *Prohlubování spolupráce, vytváření partnerství a výměna zkušeností při udržitelném rozvoji měst*

Udržitelný rozvoj měst je třeba začlenit do tvorby politik na všech úrovních. Tato integrace umožní veřejné správě včas identifikovat příčiny vznikajících problémů, účinněji připravovat jejich řešení a preventivními zásahy tyto problémy včas podchycovat. Podmínkou úspěšné realizace udržitelného rozvoje měst je spolupráce a vytváření partnerství všech dotčených aktérů na vertikální i horizontální úrovni.

Strategické směry a rozvojové aktivity:

Integrovaný přístup k řízení rozvoje území

- uplatňovat nové formy „spravování území“ (princip víceúrovňové správy území – multi level governance) založené na vzájemném dialogu všech zainteresovaných subjektů a na zapojení občanů při přípravě strategických programových a územních dokumentů a při rozhodování o zásadních otázkách urbánního rozvoje a rozvoje měst;
- podporovat partnerství a spolupráci v území, podporovat rozvoj partnerství měst a venkova.

Informační a metodická pomoc při rozvoji měst

- podporovat výměnu informací a zkušeností na místní a regionální úrovni;
- podporovat vzdělávání a odbornost orgánů na krajské a municipální úrovni při rozhodování o strategickém řízení rozvoje měst a regionů;
- informovat o uplatňovaných postupech a využívaných nástrojích a rozšiřovat sdílení příkladů dobré praxe.

Implementace zásad

Záměry a opatření urbánní politiky se vytvářejí a realizují na národní, regionální i městské úrovni.

Ministerstvo pro místní rozvoj vytváří základní rámec urbánní politiky na národní úrovni a zabezpečuje její metodickou i programovou provázanost s přístupy, záměry a doporučeními orgánů Evropské unie. V rámci programové podpory ministerstvo realizuje relevantní podpůrná opatření zahrnutá do operačních programů strukturálních fondů EU, programů přeshraniční spolupráce a národních programů podpor a koordinuje činnost dalších dotčených resortů při programování podpory rozvoje městských oblastí. Je gestorem prioritní osy 3 Rozvoj území v rámci Strategického rámce udržitelného rozvoje ČR a zajišťuje implementaci jeho cílů na regionální a místní úrovni. Na poli územního plánování vymezuje politiku územního rozvoje státu a stanovuje rámcové úkoly pro navazující územně plánovací činnost a podmínky pro předpokládané rozvojové záměry.

Odvětvová ministerstva se podílejí na podpoře urbánního rozvoje v rámci své působnosti prostřednictvím tematických operačních programů i národních rozvojových programů. Do svých koncepčních a programových dokumentů promítají územní hledisko a zohledňují v nich rozvoj měst a městských oblastí.

Kraje v rámci svých strategických a programových dokumentů (především Program rozvoje kraje a Strategie rozvoje), regionálních operačních programů a krajských programů realizují konkrétní podporu urbánního rozvoje. Využitím nástrojů územního plánování vytvářejí podmínky pro polycentrický rozvoj sídelní soustavy včetně regulace extenzivního rozvoje sídel. Zpracovávají Zásady územního rozvoje kraje, analyzují vývoj a postavení jednotlivých regionálních středisek osídlení a v zájmu posilování prvků polycentrické soustavy osídlení identifikují slabší střední a malá města, která je třeba podpořit tak, aby mohla plnit funkci pólu rozvoje nebo alespoň stabilizace příslušného mikroregionu.

Města zpracovávají dlouhodobé strategické koncepce a plány svého rozvoje, na jejichž základě realizují svůj rozvoj. Zároveň s jejich využitím města nad 50 tis. EO koncipují Integrované plány rozvoje města (v oblasti bydlení nad 20 tis. EO)⁴⁾ a připravují projekty k reali-

4) Povinnost vypracovat IPRM jako podmínku pro čerpání finančních prostředků ze SF pro uvedené kategorie měst vyplývá z Národního strategického referenčního rámce.

zaci v rámci operačních programů strukturálních a dalších fondů EU. Spolupracují s ostatními městy, obcemi a dalšími partnery při řešení problematik, které překračují jejich administrativní hranice. Dále zpracovávají příslušnou

územně plánovací dokumentaci v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

*RNDr. Josef Postránecký
ředitel Odboru rozvoje a strategie
regionální politiky MMR*

ENGLISH ABSTRACT

The Principles of Urban Policy, by Josef Postránecký

By the 342 Decree of 10 May 2010, the Government of the Czech Republic approved The Principles of Urban Policy as a framework document intended to coordinate the approach of all the public administration levels to urban development. The article describes the fundamnets and the purposes of the asopted priniciples, specifying them as divided into strategic directions and development activities. Concludingly, the roles of the main subjects in the materialization of the urban policy are defined.